

ЛЕКЦЫЯ 1

УВОДЗІНЫ Ё ПСІХАЛОГІЮ
РАЗВІЦЦЯ

ПЫТАННІ

1. Прадмет, змест і мэты псіхалогіі развіцця як навукі.
2. Раздзелы і міждысцыплінарныя сувязі псіхалогіі развіцця.
3. Задачы і праблемы псіхалогіі развіцця.
4. Метады даследавання псіхічнага развіцця чалавека.

1. ПРАДМЕТ, ЗМЕСТ І МЭТЫ ПСІХАЛОГІІ РАЗВІЦЦЯ ЯК НАВУКІ

- **Псіхалогія развіцця** - навука, якая вывучае узроставую дынаміку развіцця чалавечай псіхікі, антагенез псіхічных працэсаў і псіхічныя якасці асобы, якасна зменлівыя ў часе.
- **Асноўная мэта псіхалогіі развіцця як навукі** - даследаванне цэласнага псіхічнага развіцця, вывучэнне заканамернасцей фарміравання псіхікі, даследаванне механізмаў і рухаючых сіл гэтага працэсу, функцыі псіхікі і яе станаўленне.

1. ПРАДМЕТ, ЗМЕСТ І МЭТЫ ПСІХАЛОГІІ РАЗВІЦЦЯ ЯК НАВУКІ.

- **Прадмет вывучэння псіхалогіі развіцця** - заканамерныя змены чалавека ў часе і звязаныя з гэтым факты і з'явы псіхічнага жыцця.
- **Аб'ект вывучэння** – развіццё нармальнага здаровага чалавека ў антагенезе.

1. ПРАДМЕТ, ЗМЕСТ І МЭТЫ ПСІХАЛОГІІ РАЗВІЦЦЯ ЯК НАВУКІ

Функцыі псіхалогіі развіцця як навукі

- **Апісанне развіцця** - прадстаўленне феноменалогіі працэсаў развіцця ва ўсёй паўнаце.
- **Тлумачэнне развіцця** - выяўленне прычын, фактараў і ўмоў, якія пацягнулі за сабой змены ў паводзінах і перажыванні.
- **Прагноз развіцця** - уяўляе сабой тыя следства, якія выцякаюць з прычыны.
- **Карэкцыя развіцця** - кіраванне развіццём праз змяненне магчымых прычын.

2. РАЗДЗЕЛЫ І МІЖДЫСЦЫПЛІНАРНЫЯ СУВЯЗІ ПСІХАЛОГІІ РАЗВІЦЦЯ

Раздзелы псіхалогіі развіцця

1. Псіхалогія прэнатальнага развіцця

(унутрычэраўнага) - вивучае развіццё чалавека ад моманту зачацця да нараджэння.

2. Дзіцячая псіхалогія - вивучае развіццё дзіцяці ад нараджэння да 10-11- гадовага ўзросту.

3. Псіхалогія падлеткавага і юнацкага ўзросту - вивучае развіццё ў перыяд ад 10-11-гадовага да 18-20-гадовага ўзросту.

4. Псіхалогія сталасці (даросласці) - акмеалогія - вивучае развіццё чалавека ва ўзросце ад 18-20 да 60 гадоў.

5. Псіхалогія пажылога і старэчага ўзросту -

геронтопсіхалогія - вивучае развіццё чалавека ў перыяд старэйшыя за 60 гадоў.

2. РАЗДЗЕЛЫ І МІЖДЫСЦЫПЛІНАРНЫЯ СУВЯЗІ ПСІХАЛОГІІ РАЗВІЦЦЯ

МІЖДЫСЦЫПЛІНАРНЫЯ СУВЯЗІ

- **Біялогія, генетыка, фізіялогія развіцця** - вивучэнне асаблівасцей прэнатальнага, фізічнага і маторнага развіцця.
- **Эталогія** – параўнальнае вивучэнне паводзін сярод жывёл, паказвае біялагічныя карані паводзін.
- **Культурная антрапалогія і этналогія** - вивучаюць надкультурныя універсалы і міжкультурныя адрозненні ў паводзінах і перажыванні.
- **Сацыялогія і сацыяльныя дысцыпліны** - аналіз працэсаў сацыяльнага ўзаемадзеяння і даследаванні сацыяльна-эканамічных умоў развіцця.
- **Псіхалагічныя дысцыпліны.**

3. ЗАДАЧЫ І ПРАБЛЕМЫ ПСІХАЛОГІІ РАЗВІЦЦЯ

Тэарэтычныя задачы узроставай псіхалогіі

- Вывучэнне рухаючых сіл, крыніц і механізмаў псіхічнага развіцця на ўсім працягу жыццёвага шляху чалавека.
- Перыядызацыя псіхічнага развіцця ў антагенезе.
- Вывучэнне ўзроставых асаблівасцяў і заканамернасцяў праходжання псіхічных працэсаў (узнікненне, станаўленне, змены, удасканаленне).
- Усталяванне ўзроставых магчымасцяў, асаблівасцяў, заканамернасцяў ажыццяўлення розных відаў дзейнасці, засваення ведаў.
- Даследаванне ўзроставага развіцця асобы, у тым ліку канкрэтных гістарычных умоў.

3. ЗАДАЧЫ І ПРАБЛЕМЫ ПСІХАЛОГІІ РАЗВІЦЦЯ

Практычныя задачы псіхалогіі развіцця

- Арыентацыя ў жыццёвым шляху, гэта значыць, вызначэнне ўзроўню развіцця.
- Вызначэнне ўмоў развіцця і змены, гэта значыць, якія прычыны і ўмовы, якія прывялі да дадзенага ўзроўню развіцця.
- Прагноз стабільнасці і зменлівасці ўласцівасцяў асобы, гэта значыць, прагноз не толькі ходу развіцця, але і прадпрынятых мер умяшання.
- Тлумачэнне мэтай развіцця і карэкцыя, гэта значыць, вызначае, што магчыма, а што павінна быць выключана.
- Планаванне карэкцыйных мерапрыемстваў, гэта значыць, што трэба зрабіць, каб атрымаць ад умяшання чаканы эфект.
- Ацэнка карэкцыі развіцця, гэта значыць, што далі карэкцыйныя мерапрыемствы.

3. ЗАДАЧЫ І ПРАБЛЕМЫ ПСІХАЛОГІІ РАЗВІЦЦЯ

Праблемы псіхалогіі развіцця

1. Нераўнамерна вывучаны розныя ўзросты, пераважная ўвага надаецца парцыянальным характарыстыкам.
2. Мала даследаваны пераходныя перыяды і крытычныя кропкі развіцця.
3. Адсутнічае збалансаваны аналіз рэзерваў і лімітаў узросту, слаба выкарыстоўваюцца назапашаныя звесткі пры вырашэнні задач практыкі.
4. Слабая сувязь з практыкай.

4. МЕТАДЫ ДАСЛЕДАВАННЯ ПСІХІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ ЧАЛАВЕКА

Псіхалагічны метада даследавання - гэта спосаб пазнання рэчаіснасці.

Класіфікацыя метадаў (па Б.Г. Ананьеву)

1.Арганізацыйныя метады даследавання

1.1. Параўнальны метада (метада зрэзаў)

1.1.1. Метада падоўжных зрэзаў (лангіцюдны метада)

- Біяграфічны метада
- Крос - культурны метада
- Блізнят метада

1.1. 2 Метада папярочных зрэзаў

1.1. 3 Камбінаваны метада

4. МЕТАДЫ ДАСЛЕДАВАННЯ ПСІХІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ ЧАЛАВЕКА

2. Эмпірычныя метады даследавання

• 2.1 Назіранне

Віды назірання:

- Уключанае назіранне
- Выключаны (схаванае) назіранне
- Стандартызаванае
- Нестандартызаванае

4. МЕТАДИ ДАСЛЕДАВАННЯ ПСІХІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ ЧАЛАВЕКА

2.2 Эксперымент

Віды эксперыменту:

- Лабараторны
- Натуральны (палявой)
- Фарміруючы
- Канстатуючы

4. МЕТАДЫ ДАСЛЕДАВАННЯ ПСІХІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ ЧАЛАВЕКА

2.3 Соцыяметрычны метад

2.4 Тэставанне

2.5 Аналіз прадуктаў дзейнасці

3. Метады апрацоўкі дадзеных

-колькасныя

-якасныя

4. Карэкцыйныя метады

-псіхатэрапеўтычныя

-психакарэкцыйныя

-метады мадыфікацыі паводзін, трэнінг

ДЗЯКУЙ ЗА УВАГУ!

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ